

Dönem : 2
Toplantı : 1

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 105

Çarşı ve mahalle bekçileri hakkında kanun tasarısı ile İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, Bekçiler kanunu teklifi ve İçişleri, Maliye ve Plân komisyonlarından seçilen 5 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/160, 2/141)

T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi
Sayı : 71/312/1653

21 . 3 . 1966

Millet Meclisi Başkanlığına

İçişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 18.3.1966 tarihinde kararlaştırılan «Çarşı ve mahalle bekçileri hakkında kanun tasarısı» ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Süleyman Demirel
Başbakan

Çarşı ve mahalle bekçileri kanun tasarısı

GEREKÇESİ

Genel gerekçe :

29 Nisan 1330 tarihli Çarşı ve mahallât bekçileri hakkında Kanununun 3 ncu maddesinin, bekçi paralarının tâyini, tevzii, cibayet ve tediyesi ile ilgili kısmı, Anayasanın 61 ve 126 ncı maddelerine aykırı görülerek Anayasa Mahkemesince 25.4.1966 gününde yürürlüğe girmek üzere 26.10.1965 gün ve E. 1965/25, K. 1965/57 sayılı karar ile iptal edilmiş bulunmaktadır.

Anayasa Mahkemesi bahis konusu iptal kararında, çarşı ve mahalle bekçi ücretlerinin tâyini miktarı ve tarzı tevzii ve cibayet ve tediyesini mahallerinin örf ve teamülüne ve ihtiyacına göre mahallî idare kurullarınca karara bağlanmasına dair yukarıda belirtilen madde hükmünün, bekçi paralarının tâyin ve tevzi tarzı bakımından objektif bir ölçü koymadığını ve bu paraların tevziinde idarenin yalnızca örf ve teamül ve ihtiyaç icapları ile bağlı bulunduğunu ve bir malî yüküm olan bu paraların alınmasında konu, matrah ve oranın ve yükümlülerinin belirtilmesinin zorunlu olduğunu ve nihayet kamu hizmeti gören bekçilere ödenmekte olan ücretlerin Devletçe yapılan harcamalar niteliğini taşıdığından bu teşkilâtın ihtiyaçları ile ilgili harcamaların bir bütçe içinde tesbit edilmesini gerekçe olarak göstermektedir.

Kısaca açıklanan gerekçede gösterilen bu sebepler nazarı itibara alınmak suretiyle hazırlanmış olan bu tasarıda, Çarşı ve Mahalle Bekçileri Teşkilâtı gelir ve giderlerinin mahallî kamu tüzel kişileri arasında durumu en müsait ve mütekâmil olarak tesbit edilen il özel idareleri bütçesi içinde gösterilmesi esas alınmakta ve bugüne kadar halktan salma şeklinde idare kurulları kararı ile toplanmakta olan bekçi paralarının mahallinde teşkil edilecek Takdir ve Tevzi komisyonları tarafından tasarıda belirtilen objektif kıstaslara göre takdir ve tevzii öngörülmektedir.

Ayrıca, 1330 tarihli olan Çarşı ve mahallât bekçileri hakkında Kanunun günün hukukî ve sosyal şartlarını taktikten çok uzak kaldığı ve bu teşkilâta çalışan kimselerin her türlü teminat-

tan yoksun bir halde bulunmaları sebebiyle kendilerinden beklenen güvenlik hizmetini tam mânâsıyla yerine getiremedikleri açık bir hakikattir. Bugüne kadar bâzı kanunlar içine sıkıştırılmaya çalıştırılan münferit hükümlerle bir kısım ihtiyaçları karşılanmak istenen bu teşkilâtın durumu yapılan bu müdahalelerle daha karışık hale getirilmiştir. Tasarı, bu konuyu da halle çalışmakta ve çarşı ve mahalle bekçilerinin görev ve yetkilerini işe alınma ve çalışma şartlarını, özlük haklarını düzenleyen tek metin halinde ortaya çıkararak bu teşkilâtın hukukî statüsünü tesbit etmek gâyesini gütmektedir.

Maddelerin gerekçeleri

: Madde 1. — İl hudutları içindeki beldelerde çarşı ve mahalle bekçi teşkilâtının kurulacağını belirtmektedir. Bu teşkilâta ait kadrolarla gelir ve giderlerinin il özel idareleri bütçesi ile tesbit edilmesi öngörülmek suretiyle genel gerekçede izah olunan ve Anayasa Mahkemesinin iptal kararına dayanak teşkil eden Anayasanın 126 nci maddesinin gereği karşılanmış olmaktadır.

Madde 2. — Genel zabıta vazifesini göreceğ olan çarşı ve mahalle bekçileri teşkilâtı bu durumu itibariyle genel zabıtaya yardımcı ve silâhlı bir kuruluş olarak düzenlenmiştir.

Bu kuruluşun meslekî âmirini tesbit eden ikinci fıkra ile tasarı diğer maddelerindeki atanma, sicil, izin ve ikramiye ile ilgili hükümlerin uygulanmasında esas olacak bir tarif verilmiş bulunmaktadır.

Madde 3. — Anlamı açıktır.

Madde 4. — Çarşı ve mahalle bekçilerinin vazife zamanlarını açıklıyan bu maddede, genel zabıtaya yardımcı bir kuruluş olan bu teşkilât mensuplarının gündüz de çalıştırılabilmelerini mümkün kılmakla beraber bu durumun yalnızca güvenlikle ilgili istisnai hallere bağlı olması gerekli görülmüştür.

Madde 5. — Anlamı açıktır.

Madde 6. — Çarşı ve mahalle bekçisi olacaklarda bulunması gereken niteliklerden açıklamaya ihtiyaç duyulan fıkralar;

B) Çarşı ve mahalle bekçi teşkilâtına girecek kimsenin ilkokulu bitirmiş olması şart kılınarak teşkilât mensuplarının asgari bir tahsile sahibolmaları gerekli bulunmuştur.

C) Bu kuruluşta yaş haddi olarak tesbit edilen 60 yaşına kadar çalışacak bekçilerin 30 yıl hizmet görmüş olmalarını temin etmek üzere kuruluşa 30 yaşından yukarı kimselerin alınmaması uygun mütalâa edilmiştir.

Madde 7. — Anlamı açıktır.

Madde 8. — Çarşı ve mahalle bekçilerinin atanma usulünü belirtmektedir.

Madde 9. — Anlamı açıktır.

Madde 10. — Anlamı açıktır.

Madde 11. — Çarşı ve mahalle bekçilerinin vazife göreceğleri beldelere göre sicil âmirlerini göstermektedir.

Madde 12. — İl içindeki her beldede çalıştırılarak bekçi miktarının en büyük mülkiye âmiri tarafından tâyin edilmesi uygun mütalâa edilmiştir. Böylece, ilin âsâyişinden sorumlu olan valinin, genel zabıtaya yardımcı olarak vazife göreceğ bekçilerin miktarını, beldelerin âsâyiş durumuna ve bununla ilgili diğer faktörlere göre ayarlayabilmesi imkânı sağlanmak istenmiştir. Ancak bekçilere verileceğ aylık ücretin miktarı ise maddede gösterilen hadler içinde il genel meclislerince tesbit edileceğdir.

Madde 13. — Aylık ücret derecelerinin il genel meclisince tesbit edileceğini açıklamaktadır.

Madde 14. — Anlamı açıktır.

Madde 15. — Anlamı açıktır.

Madde 16. — Bu kuruluş mensuplarının görevlerini yıpratıcı mahiyeti nazara alınarak yaş haddi (60) olarak tesbit edilmiştir.

Madde 17, 18, 19, 20. — Anlamı açıktır.

Madde 21. — İl içindeki beldelerde çalıştırılacak çarşı ve mahalle bekçilerinin kadroları ile teşkilâtın her türlü ihtiyaçlarına ait tekliflerin emniyet müdürlüğüne hazırlanmasını öngörmektedir. Bu hazırlık safhasında ilçelerden gelecek istekler ve beldelerin özellikleri nazarı itibara alınmak suretiyle tekliflerin tesbiti uygun görülmüştür.

Madde 22. — Anlamı açıktır.

Madde 23. — Anlamı açıktır.

Madde 24. — Tasarıdaki esaslara göre çarşı ve mahalle bekçi teşkilâtının gelir ve giderleri il özel idareleri bütçesi içinde ve aidolduğu tertiplerinde bu nam ile gösterileceğinden muhtelif kanunlara göre bir kısım hizmetler için özel idare gelirlerinden bâzi kurumlara ödenmekte olan payların hesabında bekçi paraları gelirinin hariç tutulması uygun mütalâa edilmiştir.

Madde 25. — Anlamı açıktır.

Madde 26. — Anlamı açıktır.

Madde 27. — Maddede, belde hudutları içerisinde toplanacak bekçi parasının takdir ve tevzii için meskenler ve işyerleri esas alınmaktadır. Meskenlerden alınacak bekçi parasının ayda 20 lirayı aşamayacağı ve bu had dâhilinde mesken sahibi veya şagili mükellefin 30 ncü maddede gösterilen şartlar göz önüne alınarak takdir ve tevzi komisyonları tarafından ödiyeceği bekçi parasının tesbiti öngörülmüştür. Buna mukabil ticarethane ve işyerlerinde bu had yüksek tutulmuş ve bu yerlerden ayda 500, yılda 6 000 lirayı aşmamak üzere bekçi parası alınabileceği belirtilmiştir. İşaret etmek gerekir ki, bu yerlerden alınacak bekçi parasının takdirinde maddede gösterilen esaslar nazarı itibara alınacaktır.

Madde 28. — Maddede işyerleri misal olarak sayılmıştır. Bu yerlerden, belde sınırı içinde olmakla beraber 4081 sayılı Çiftçi mallarını koruma Kanunu kapsamı dışında kalan yerlerde bu kanun hükümlerinin uygulanması öngörülmüştür.

Madde 29. — Bir mesken veya işyerinden alınacak bekçi parasının mükellefini göstermektedir. Kiralı yerlerde bina sahibi ile şagili arasında bekçi parası mükellefinin değişmesine sebeb olabilecek özel bir anlaşma hükmünün ancak taraflar arasında muteber olacağı ve bu hükmün idareyi bağlamayacağı açıklanmıştır.

Madde 30. — Anlamı açıktır.

Madde 31. — Anlamı açıktır.

Madde 32. — Anlamı açıktır.

Madde 33. — Anlamı açıktır.

Madde 34. — Anlamı açıktır.

Madde 35. — Anlamı açıktır.

Madde 36. — Anlamı açıktır.

Madde 37. — Anlamı açıktır.

Madde 38. — Bekçi parası muafiyetinde 1837 sayılı Bina Vergisi Kanununun 3 ncü maddesinde gösterilen daimî muafiyet halleri esas olarak kabul edilmiştir. Ancak, Devlete ait veya katma bütçelerle idare edilen kurumlar ve bunlara bağlı müesseseler bir binada kira ile oturuyorlarsa bu takdirde binanın sahibinden bekçi parasının alınması gerekmektedir.

Madde 39. — Anlamı açıktır.

Madde 40. — Bu kuruluş mensuplarının Memurin Muhakemat Kanununa tabi oldukları açıklanmak suretiyle 1255 sayılı Meclis Tefsir Kararı kanuni bir hüküm haline getirilmektedir.

Madde 41. — Anlamı açıktır.

Madde 42. — Anlamı açıktır.

Madde 43. — 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu çarşı ve mahalle bekçilerini kapsamına aldığından, bu tasarıya göre tesbit edilmiş kadrolara atanacak olan bekçilerin de 506 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacağı ve 1330 tarihli Çarşı ve mahallât bekçileri hakkında Kanun gereğince ha-

len vazife görmekte olan bekçilerin 506 sayılı Kanunla sağlanan sosyal haklardan istifadeye devam edecekleri belirtilmiştir.

Madde 44. — Anlamı açıktır.

Madde 45. — Anlamı açıktır.

Geçici madde 1. — Bu kanun gerğince il genel meclisleri tarafından tesbit edilecek kadrolara yapılması gereken intibakın şekil ve esaslarının maddede gösterilen kurul tarafından tesbit edilmesi ve uygulanmak üzere atamaya yetkili âmire bildirilmesi uygun bulunmuştur. Ancak intibak suretiyle verilecek ücretin halen verilmekte olan ücretten aşağı olamayacağı da belirtilerek kuruluş mensuplarının bugünkü hayat şartlarının ağırlaşmasına mâni olmak istenilmiştir.

Geçici madde 2. — İntibakta uygulanacak esası göstermektedir. 22 Nisan 1330 tarihli Kanuna göre çalıştırılmakta olan bekçilerden dört seneden fazla fâsılasız hizmeti olanların ilkokul mezunu olmaları dahi kesin olarak intibaklarının yapılması uygun görülmüştür. Hizmetleri dört seneden az olan bekçilerin aday olarak intibaklarının yapılabilmesi için ilkokul mezunu olmaları ve 60 yaşını geçmemiş bulunmaları şart olarak kabul edilmiştir.

Geçici madde 3. — Anlamı açıktır.

Geçici madde 4. — Tasarının birçok hükümleri ile il genel meclislerine bâzı görevler verilmiş bulunmaktadır. Kanunun yürürlüğe gireceği tarihte il genel meclislerinin toplantı halinde olmıyacağı bir ihtimal olarak düşünülmüş ve bu sebeple uygulamada her hangi bir gecikmeye meydan verilmemesi için bu meclislere tanınmış olan görev ve yetkilerin bir defaya mahsus olmak üzere il daimî encümenlerince ifa olunması uygun mütalâa edilmiştir.

Geçici madde 5. — Anlamı açıktır.

Geçici madde 6. — Anlamı açıktır.

Madde 46. — Yürürlükten kaldırılan kanunu göstermektedir.

Madde 47 ve 48. — Yürürlük tarihi ve yürütme ile ilgilidir.

Tasarı bu sebeplerle hazırlanmış bulunmaktadır.

İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in Bekçiler kanunu teklifi (2/141)

29 Kasım 1965

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Bekçiler kanun teklifim gerekçesiyle birlikte sunulmuştur. Gereğinin yapılmasını rica ederim.

İstanbul Milletvekili

Reşit Ülker

BEKÇİLER KANUNU TEKLİFİ GEREKÇESİ

Bugün şehir ve kasabalarda bekçilik görevi 20 Nisan 1930 tarihli «Çarşı ve mahallât bekçileri hakkındaki Kanunun» çerçevesinde yerine getirilmektedir.

Bekçilere verilen ücrette gene bu kanunun 3 ncu maddesine göre «bunlara verilecek ücretin tâyini, miktarı ve tarzı tevzii ve cibayet ve tediysi mahallerin örf ve teamülüne ve ihtiyacına göre Meclis idarei mahalliyeye tahtı karara alınır, ve bekçi ücretini tediye edenler hakkında mecalisi mezkûrece Tahsili Emval Kanunu ahkâmı tatbik olunur» hükmünce bekçi paraları il ve ilçe idare kurulları tarafından bina ve işyerleri sahip ve kiracıları namına her yıl tesbit edilen mükellef listelerine göre mahallî bekçi muhasip ve tahsildarlarınca tahsil edilmektedir. Bu usul önce Anayasamızın 61 nci maddesine aykırı bulunmaktadır. Anayasamızın 61 nci maddesi «Vergi, Resim ve harçlar ve benzeri malî yükümler kanunla konulur.» Oysa ki mahallî idare heyetleri hiçbir ölçü ve esasa dayanmaksızın bekçi parası tâyin etmekte ve yıllardan beri bütün vatandaşlar bundan şikâyet etmekte idiler.

Öteyandan senede 50 - 60 milyon lira tutan bu paranın harcanması Sayıştayın murakabesi hari-cinde kalmaktadır. Bekçi parası olarak toplanan paraların bekçilere verilmeyip başka hizmetlere kullanıldığı hattâ partizan emellerin gerçekleştirilmesine dahi kullanıldığı rahmetli Avni Doğan'ın ağzından Millet Meclisinde dile getirilmiş ve buna karşı tedbir alınması talebedilmiştir. Bugün dahi bu şikâyetler derece farklarıyla devam edip gitmektedir.

Bunun yanında, bekçilere verilen aylıklar her mahalde ayrı ayrı tesbit edilmiş olduğundan aynı hizmeti gören insanlar ayrı ayrı maaş almakla eşitsizlik meydana gelmekte idi. Bu ücretler 150 lira ile 750 lira arasında değişmektedir.

Pek çok yerlerde aynı hastalıktan iki aydan fazla rapor alınması halinde bekçilerin işlerine nihayet verilmektedir.

Bekçilerin emeklilik hakları yoktur. İşe alınıp çıkarılmaları belli usullere bağlı değildir. Yaş haddine uğramaları, müktesep hakları sosyal yardımlar hiçbir garanti halinde değildir. Görevlerini çoğu zaman kahramanca yapan bu fedakâr insanların, görevleri, bizim emniyetimizi korumak olduğu halde kendi hayatları ve gelecekleri garanti altında, emniyet altında değildir.

Bekçi paralarının tahsili için ayrı ayrı teşkilât kurulması, bu paraların büyük bir kısmının heder edilmesine sebeb olmaktadır.

İşte bu kanun teklifiyle bu keşmekeşe bir son vermek ve hayatımızı, malımızı, canımızı koruyan bu insanların durumlarını sağlam esaslara bağlamak amaç edinilmiştir.

Polis görevinden hemen hemen hiç farkı olmayan bu emniyet hizmetinin lâyük olduğu mertebeye ulaşmasına çalışılmıştır.

Bu sebeple bekçilerin, mesleke giriş, atanma, staj, yer değiştirme, sicil, terfi, disiplin işleri, mükâfat, kursları, emeklilik ve kadroları kanunda belli edilmiştir.

Bunun yanında 1330 tarihli «Çarşı ve mahallât bekçileri Kanunu» kaldırılarak bekçiler döner bütçeye alınmıştır. Maliye Bakanlığı bekçi paralarını karşılayacak bir kanun çıkarabileceği gibi bu kanunu hiç getirmiyerek de hareket edebilir. Bundan böyle bekçiler de Devlet memurları gibi Devlet bütçesinden para alacaklardır. Halkımız da birtakım keyfi vergi salmalarından kurtulmuş olacaktır.

MADDELER GEREKÇELERİ

- MADDE 1. — Bekçi teşkilâtının kurulacağı yerler belli edilmiştir.
- MADDE 2. — 2 nei maddede görevleri ve yerleri belirtilmiştir.
- MADDE 3. — 3 neü maddede giriş, atanma, staj, yer değıştirme, sicil, terfi, disiplin işleri gibi hususların Tüzükte belirtileceğı gösterilmiştir.
- MADDE 4. — Bu maddede, kadroları gösterilmiştir.
- MADDE 5. — Yıllık ve haftalık izin ve hastalık ve tedaviye ait hükümler yer almıştır.
- MADDE 6. — Bu maddede, yararlık gösterdikleri zaman alacakları mükâfatlar gösterilmiştir.
- MADDE 7. — Bu maddede, kurslar görerek bilgilerinin artırılmasının sağlanması düşünülmüştür.
- MADDE 8. — Bu maddede, emeklilik hakları düzenlenmiştir.
- MADDE 9. — Bu maddede, teçizat bedellerinin Devlet tarafından verileceğı belirtilmiştir.
- MADDE 10, 11. — Bu maddelerde, çeşitli hükümler yer almıştır.
- Geçici maddeler ile de geçici hükümler düzenlenmiştir.
- MADDE 12, 13. — Bu maddeler, yürürlük ve yürütme maddeleridir.

BEKÇİLER KANUNU TEKLİFİ

- MADDE 1. — Şehir ve kasabalarda bekçi teşkilâtı kurulur.
- MADDE 2. — Bekçi teşkilâtı genel zabitanın idari ve adli görevlerinde ona yardımla mükelleftir. Bu görevin yapılması sırasında genel zabitanın yetkilerine sahiptir.
- MADDE 3. — Bekçilerin mesleke giriş ve atanma, staj, yer değıştirme, sicil, terfi, disiplin işleri gibi hususlar bekçiler tüzüğünde belirtilir.
- MADDE 4. — Bekçi teşkilâtı mensuplarının meslek ve maaş dereceleri ile unvanları aşağıda gösterilmiştir :

Meslek Derecesi Maaş Derecesi Memuriyet Unvanı

Meslek Derecesi	Maaş Derecesi	Memuriyet Unvanı
1	700	Baş Bekçi
2	600	Baş Bekçi
3	500	Bekçi
4	400	Bekçi
5	400	Bekçi
6	350	Bekçi
7	300	Bekçi

MADDE 5. — Bekçi teşkilâtı mensuplarına yılda bir ay, haftada bir gün izin verilir. Devlet, özel idare ve belediye hastanelerinde tedavileri parasız yapılır. Ayakta veya evlerinde tedavileri ile nafakası kendisine ait kimselerin tedavisinde doktor istihdam edilebilir.

MADDE 6. — Bekçi teşkilâtı mensuplarına, Hızarda güven ve asayişin korunması hususundaki vazifelerinden dolayı her hangi bir suretle yaralanan veya bu yüzden sakat veya derhal veya bu yüzden mâruz kaldıkları yaralanma veya hastalık neticesi tedavide iken ölenlere nakdi tazminat verilmesi hakkındaki 1475 sayılı Kanunların hükümlerinden başka, aşağıdaki hallerde idare kurularının kararlarıyla armağan verilir :

A) Memleketin emniyet ve asayışı ve Devletin menfaatleri ve kişilerin mal, can ve namusunu koruyucu yüksek hizmetleri görülenlere brüt bir maaş tutarına kadar.

B) Olağanüstü durumlarda hayatını tehlikeye koyarak üstün yararlık gösterenlere brüt iki maaştan bir senelik maaş miktarına kadar.

MADDE 7. — İçişleri Bakanlığınca bekçi teşkilâtı mensupları için eğitim kursları açılır. Kursta katılacakların işe, ibate ve diğer her türlü masrafları Devletçe karşılanır.

MADDE 8. — Bekçi teşkilâtı mensupları 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununa tabidirler. Polis memurlarının tabi olduğu fiili hizmet zammı bunlara da uygulanır. Polis Bakım ve Yardım Sandığına da üye olabilirler.

MADDE 9. — Bekçi teşkilâtının personel, yönetim, hizmet masrafları, motorlu ve motorsuz taşıt ihtiyaçları, resmî giyecek ve teçhizat bedelleri Devletçe temin edilir.

MADDE 10. — 3656 sayılı Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülü hakkındaki Kanuna bağlı 1 sayılı cetvelin Emniyet Genel Müdürlüğü kısmına (Bekçi Teşkilâtı) başlığı altında bu kanuna bağlı 1 sayılı cetvelde derece, unvan, aded ve maaşları gösterilen kadrolar eklenmiştir.

MADDE 11. — Her ile o yıl için verilecek bekçi teşkilâtı mensuplarının aded ve dereceleri malî yılın birinci ayı içinde İçişleri Bakanlığınca belli edilir ve illere bildirilir.

Valiler kadro tahsisine esas olmak üzere bunların il içinde dağıtımını yapar ve Bakanlığa bildirir.

MADDE 12. — 29 Nisan 1330 tarihli «Çarşı ve Mahallât Bekçileri hakkındaki Kanun» ile 507 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunundaki çarşı ve mahallât bekçileri hakkındaki hükümler kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki ay içinde Tüzük çıkarılır. Tüzüğün yürürlüğe girmesinden itibaren 6 ay içinde intibak muameleleri tamamlanır.

GEÇİCİ MADDE 2. — Geçici birinci madde gereğince yeniden atananlardan yaşları 40 ı geçmiş bulunanlar atandıkları tarihten itibaren bir yıl içinde Emekli Sandığına müraat ettikleri takdirde bekçilikte geçmiş hizmetlerinden en çok 10 yılı borçlandırılarak emekliliklerine sayılır.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte çarşı ve mahallât bekçilerine ait her türlü taşınır, taşınmaz mallar ve kıymetlerle, para ve alacaklar, borç ve taahhütler Hazineye devredilir.

GEÇİCİ MADDE 4. — 10 neu maddede belirtilen (1) sayılı cetveldeki kadroların 11 derecede 450 lira maaşlı 1 200 aded bekçi, 10 neu derece 500 lira maaşlı 900 aded bekçi kadroları 1968 malî yılından, 9 neu derece 600 lira maaşlı 600 aded başbekçi ile 8 nei derece 700 lira maaşlı 300 aded başbekçi kadroları da 1971 malî yılından evvel kullanılmaz.

MADDE 12. — Bu kanun yayımı tarihinden 6 ay sonra yürürlüğe girer.

MADDE 13. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

[1] SAYILI CETVEL

Bekçi Teşkilâtı

D.	Memuriyet nev'i	Aded	Maaş	D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş
8	Başbekçi	300	700	12	Bekçi	1 500	400
9	Başbekçi	600	600	13	»	3 000	350
10	Bekçi	900	500	14	»	3 500	300
11	»	1 200	450				

Çarşı ve Mahalle Bekçileri Geçici Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Çarşı ve Mahalle Bekçileri
Geçici Komisyonu
Esas No. : 1/160
Karar No. : 2

22 . 4 . 1966

Yüksek Başkanlığa

İçişleri Bakanlığınca hazırlanan «Çarşı ve mahalle bekçileri hakkında kanun tasarısı» ile İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, «Bekçiler kanunu teklifi» esas olarak aynı mahiyette olduklarından birleştirilmiş ve müzakereye esas olarak da Hükümet tasarısı ele alınarak ilgili Bakanlık temsilcilerinin de iştirakleriyle Komisyonumuzda tetkik ve müzakere edildi.

Tasarının gerekçesinde arz ve izah edilen hususlar Komisyonumuzca uygun mütalâa olunarak maddelerin tetkikine geçildi :

Tasarının 1 nci maddesinin 1 nci fıkrasındaki, il hudutları içindeki beldelerde çarşı ve mahalle bekçi teşkilâtı kurulacağına dair hükmün, daha açık ifade ile ve teşkilâtın kurulacağı yerlerin belediye hudutları dâhili düşünülmüş olması itibarıyla «İl dâhilinde belediye hudutları içinde çarşı ve mahalle bekçi teşkilâtı kurulur» şeklinde değiştirilmesi, keza aynı maddenin 3 ncü fıkrasında il özel idare bütçesi içinde mütalâa edilen bekçi bütçesinin bu bütçeye ek bir bütçe olması gerekeceği düşünülerek bu fıkranın «Bu teşkilâta ait kadrolar ile gelir ve giderleri il özel idare bütçesine bağlı ek bir bütçe ile tesbit edilir ve her türlü işlemleri usulüne göre bu idarelerce yürütülür.» şeklinde değiştirilmesi yerinde görülmüş ve madde bu şekli ile kabul edilmiştir.

Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 3 ncü maddesinde çarşı ve mahalle bekçilerinin görevleri tadadi surette belirtilmiş bulunmaktadır. Bu hal, vazifelerin sarahatle ifade edilmiş olması bakımından uygun görülmüş ise de, tatbikatta sayılan hususlar dışında vaziyetler zuhurunda personeli müşkülâta mâruz bırakabileceğinden maddeye genişlik vermek maksadıyla madde sonuna fıkra halinde «Bekçiler diğer kanunlarla genel zabıtaya tevdi edilen görevlerde zabıtaya yardımcı olurlar» cümlesinin eklenmesi uygun görülmüştür.

Tasarının 4 ncü maddesinde yer alan «Güneşin batışından doğuşuna kadar» tâbirinin, daha kesin bir mahiyet vermek gayesi ile «Güneşin batışı saatinden doğuşu saatine kadar» şeklinde değiştirilmesi; keza mezkûr maddenin son cümlesindeki «İstisnai hal» tâbirinin maksadı tam bir şekilde ifade etmediği göz önüne alınarak ve gündüz çalıştırılabilme halinin yalnız güvenlik ile ilgili değil kamu düzeni ile de irtibatlı olması gerekeceği düşüncesi ile ve uygulamada her hangi bir suiistimale meydan vermemek için bu cümlenin «Güvenlik veya kamu düzeni bakımından gecikmede sakınca bulunan fevkalâde hallerde vali ve kaymakamın vereceği emirlerle gündüz de çalıştırılabilir. Bunun dışında her ne suretle olursa olsun gündüz çalıştırılmaz» şeklinde değiştirilmesi uygun görülmüş ve madde bu şekli ile kabul edilmiştir.

Tasarının 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının, çarşı ve mahalle bekçisi olacaklarda bulunması gerekli nitelikleri sayan 6 ncü maddesinin bekçiliğe alınmaya mâni suçları belirten (F) fıkrasının son kısmının «Dolanlı iflâs veya yüz kıztartıcı başka bir fiilden dolayı hapis cezasından hükümlü bulunmamak» şeklinde değiştirilmek suretiyle tadadedilen fiiller dışında kalan suçların da madde şümülüne alınması gerekli görülmüş ve madde bu şekli ile kabul edilmiştir.

Tasarının 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 9 ncu maddesinin, tatbikatta bâzı teşkilât mensuplarının haklarını ihlâl edici sonuçlar doğurabileceği düşünölmüş ve adaylık süresinin kesin olarak belirtilmesinin bir zaruret olduğu göz önüne alınarak maddenin «Adaylık süresi iki yıldır. Bu süre içinde açılacak kursu başarı ile bitirenlerden bir hizmet yılını tamamlamış olanların valilikçe asaleten tâyinleri yapılır. kursta başarı gösteremiyenlerin ilişkileri kesilir. İki yıl içinde kurs açılmadığı takdirde ehliyeti sabidolanların asaletleri tasdik olunur ve bu gibiler ilk açılacak kursa iştirak ettirilir.» şeklinde düzenlenmesi uygun görölmüştür.

Tasarının 10 ncu maddesinin son fıkrasındaki «Kursa katılan bekçilere verilecek yolluk ve yevmiyeler İçişleri Bakanlığınca düzenlenecek bir yönetmelikle belirtilir ifadesinin «Kursa katılan bekçilere verilecek yolluk ve yevmiyeler genel hükümler esasları dairesinde, İçişleri Bakanlığınca düzenlenecek bir yönetmelikle belirtilir» şeklinde değiştirilmesi uygun görölmüştür.

Tasarının 11 nci maddesinin 2 nci fıkrasındaki «İlçelerde görevli» tâbirinin yalnızca ilçe merkezlerini ifade edeceği, halbuki maksadın ilçe sınırları içindeki yerler olduğu düşünölecek bu tâbirin «İlçenin idari sınırları içerisinde» şeklinde değiştirilmesi gerekli görölmüş ve madde bu değişiklikle kabul edilmiştir.

Tasarının 12 nci maddesindeki, il içindeki her beldede çalıştırılacak çarşı ve mahalle bekçisi miktarının en büyük mülkiye âmirince tâyin edileceğine dair hüküm, bekçilerin ücretlerini ve kadrolarını tesbit yetkisine sahip kılınan il genel meclislerinin bu yetkilerine bir müdahale sayılabileceği ve en büyük mülkiye âmiri ile bu meclis arasında görüş ayrılıklarına sebebiyet vereceği bir ihtimal olarak düşünölmüş ve böyle bir mahzuru ortadan kaldırmak gayesiyle en büyük mülkiye âmirine bekçi adedi konusunda teklif yetkisi verilmesi yeterli görölerek maddenin «İl hudutları içindeki her beldede çalıştırılacak çarşı ve mahalle bekçilerinin adedi en büyük mülkiye âmirinin teklifi ve bunlara verilecek aylık ücreti miktarı beldelerin özelliklerine göre 250 liradan az, 800 liradan çok olmamak üzere il genel meclislerince tesbit olunur.» şeklinde değiştirilmesi uygun görölmüştür.

Tasarının 13 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının izin hakkını düzenleyen 14 ncü maddesinin 1 nci fıkrasında bekçi adaylarının izin haklarının da sarıh bir şekilde belirtilmesi bakımından, bu fıkranın «Çarşı ve mahalle bekçileri adayları ile 15 yıla kadar hizmeti olan bekçilerin 20, 15 yıldan fazla hizmeti olanların 30 gün yıllık izin hakkı vardır. Bu izin tâyinlerindeki usule göre verilir» şeklinde değiştirilmesi uygun görölmüş ve madde bu şekli ile kabul edilmiştir.

Tasarının 15 nci maddesinin 2 nci fıkrası «Hayatını tehlikeye koyacak şekilde üstün başarı gösteren bekçilere, yılda en çok üç defa aylık ücretleri tutarı kadar ikramiye verilebilir.» şeklinde değiştirilmiş ve madde bu şekli ile kabul edilmiştir.

Tasarının 16 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının, çarşı ve mahalle bekçilerinin işten çekilme ve teşekküllere iştirak durumlarını düzenleyen 17 nci maddesinde, kamu hizmetlerinin münferiden çekilme ile dahi aksyabileceği göz önüne alınarak ve siyasi parti veya teşekküllere girme veya siyasi faaliyette bulunma gibi silâhlı bir kuruluş mensubu için yasaklanan hareketlerin maddede gösterilmesinin zaruri ve faydalı olacağı düşünöncesi ile bu maddenin «Çarşı ve mahalle bekçileri işten birlikte veya kamu hizmetlerini aksatacak şekilde münferiden çekilemeyecekleri gibi, sendika kuramaz, kurulmuş sendikalara iştirak edemez, siyasi parti ve teşekküllere giremez, siyasi faaliyette bulunamaz ve grev yapamazlar.» şeklinde değiştirilmesi gerekli bulunmuş ve madde bu değişik şekli ile kabul edilmiştir.

Tasarının 18 nci maddesi, tatbikatta açıklık ve kolaylık sağlanması bakımından «Çarşı ve mahalle bekçileri ticaret ve diğer kazanç getirici faaliyetlerde bulunamazlar.» şeklinde değiştirilmesi kabul edilmiştir.

Tasarının 19 ncu maddesinin 2 nci fıkrasındaki, Çarşı ve mahalle bekçileri hakkında özel idare personeline uygulanan disiplin hükümlerinin uygulanacağını belirten hüküm, ifa edeceği görevler bakımından genel zabıtaya yardımcı ve silâhlı bir kuruluş olan bu teşkilât mensuplarının disiplin bakımından Emniyet Teşkilâtı mensuplarına uygulanan müeyyidelere tabi bulunması ge-

rekli görülerek bahsedilen fıkrada bulunan «Özel idare personeli» tâbiri yerine «Emniyet Teşkilâtı mensuplarına» tâbirinin konulması uygun mütalâa edilmiş ve madde bu değişik şekli ile kabul edilmiştir.

Tasarımın 20 nci maddesine daha açık mâna verilmek düşüncesiyle bu maddenin «Çarşı ve mahalle bekçileri, işten çıkarılmalarını gerektiren bir suç işledikleri takdirde atanmalarındaki usule göre işten çıkarılırlar» şeklinde değiştirilmesi uygun görülmüştür.

Tasarımın 21 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarımın 22 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarımın 23 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarımın 24 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarımın 25 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarımın 26 nci maddesinin, 1 nci maddenin Komisyonumuzca değiştirilen şekline uygunluğunu sağlamak maksadiyle «Bekçi teşkilâtı gelir ve giderleri ek bütçenin aidolduğu tertiplerinde gösterilir» şeklinde değiştirilmesi gerekli ve uygun görülmüştür.

Tasarımın 27 nci maddesinin, tatbikatta her hangi bir tereddüde sebebiyet vermemek gayesiyle ve göz önüne alınacak kanuni unsurları daha açık bir şekilde ifade edebilmesi için düzeltilmesi gerekli görülmüş ve bu madde «İl özel idarelerinin, bekçi teşkilâtı giderlerini karşılamak üzere, belde hudutları içerisindeki meskenleri şağillerinden, şagili yoksa mâliklerinden alacakları bekçi parası ayda 20 lirayı aşamaz, ancak ticarethane ve işyerlerinden, bu yerlerin emsali rayiç kiralari, mükellefin malî gücü, bekçi teşkilâtının ihtiyacı ve mahallî özellikler nazara alınmak suretiyle ayda 500, yılda 6 000 lirayı aşmamak üzere bekçi parası alınabilir.» şeklinde değiştirilerek kabul edilmiştir.

Tasarımın 28 nci maddesinde, mükelleflerden alınacak bekçi paralarının tahakkuku için bâzı işyerleri örnek olarak gösterilmiş ise de, işyeri olması itibariyle bekçilerin korumakla mükellef buldukları diğer bâzı yerlerin madde şumulünde mütalâa edilmemesi gibi yanlış bir tatbikata sebebiyet vermemek maksadiyle ve her işyerinin maddede ayrı ayrı sayılmasının da mümkün olmadığı nazarı itibara alınmak suretiyle, güdülen gayeye ulaştırılacak genel tâbirlerin maddeye konulması yoluna gidilmiş ve bu düşüncelerle maddenin «Mükelleflerden alınacak bekçi paralarının tahakkukunda, belde sınırı içinde bulunan ve çarşı ve mahalle bekçilerinin korumakla mükellef olduğu bilûmum mesken, müessese, depo, işyerleri ve benzerleriyle 4081 sayılı Kanunun kapsamı dışında kalan bağ, bahçe, bostan gibi yerler esas tutulur.» şeklinde değiştirilmesi uygun görülmüş ve madde bu değişik şekli ile kabul edilmiştir.

Tasarımın 29 ncu maddesinin 2 nci fıkrasındaki «Bina sahibi» tâbirinin, diğer maddelerdeki tâbirlerle uygunluğunu sağlamak için «Bina mâliki» şeklinde değiştirilmesi uygun görülmüştür.

Tasarımın 30 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarımın 31 nci maddesinin 5 nci fıkrası 2 nci cümlesindeki «Bir ay» tâbiri «Âzami bir ay» olarak değiştirilip kabul edilmiştir.

Tasarımın 32 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarımın 33 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarımın, ilân süresi içinde takdir ve tevzi edilen bekçi paralarına mükelleflerin itiraz usulünü düzenliyen ve itiraz merci olarak il veya ilçe idare kurullarını gösteren 34 ncü maddesinin 2 nci ve 3 ncü fıkraları, bekçi paralarının vergi niteliğinde bulunması sebebiyle özel idarelerin diğer vergilerinde takibedilen itiraz yolunun bu konuda da tatbiki gerekli olduğundan belirtilen fıkraların metinden çıkarılması yerinde görülmüş ve bu maddeye 2 nci fıkra olarak «Takdir ve tevzi edilen bekçi paralarına yapılacak itirazlarda özel idarelerin diğer vergilerindeki usul ve esaslar uygulanır.» cümlesinin eklenmesi uygun görülmüş ve madde bu şekli ile kabul edilmiştir.

Tasarımın 35 nci maddesinin 2 nci fıkrasının 2 nci satırındaki «Hâsılâtın» kelimesinin «Tahsîlâtın» şeklinde değiştirilmesi uygun görülmüştür.

Tasarının 36 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 37 nci maddesinde, bütçe ile ilgili diğer maddelerde Komisyonumuzca yapılan değişikliklere muvazi olarak gerekli değişiklik yapılmış ve bu madde «Bekçi teşkilâtı hizmetleri ile ilgili her türlü harecamaların tahakkuk memuru, bekçilerin il ve ilçe merkezlerindeki en büyük meslekî âmiridir.» şekli ile kabul edilmiştir.

Tasarının, bekçi parası muafiyeti konusunda bir istisna hükmü getiren 38 nci maddesinin 2 nci fıkrasının tatbikatta bir fayda sağlayamayacağı düşünülerek metinden çıkarılması uygun görülmüştür.

Tasarının 38 nci maddesinden sonra ve 39 ncumaddesinden evvel «Dördüncü bölüm - Ceza hükümleri» başlığının konulması uygun görülmüştür.

Tasarının 39 ncu maddesindeki «Suçun mahiyetine göre» tâbiri, tatbikatta tabii bir hali ifade etmekte olduğundan fazla görülerek metinden çıkarılmış ve aynı maddenin son fıkrasının dahi, bedel tazmininin diğer kanuni yollarla da sağlanabileceği göz önüne alınarak bu konuda yeni bir durumun ihdası uygun mütalâa edilmediğinden metinden çıkarılması uygun görülerek bu madde «Bekçi teşkilâtına aîdolup, kendisine teslim edilmiş bulunan araç, gereç, teçhizat ve eşyayı zâyi, tahrip ve temellük edenler veya bunları tahsis olundukları mahal ve maksat dışında kullananlar, kullanılmasına sebebolarlar veya emir verenler hakkında Türk Ceza Kanununun, Devlet malları aleyhine işlenen suçlar ile ilgili maddeleri uygulanır.» şeklinde değiştirilmek suretiyle kabul edilmiştir.

Tasarının 40 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 41 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 42 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 43 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 44 ncü maddesinin 1 nci fıkrası, bekçi bütçesi ile ilgili olarak diğer maddelerde komisyonumuzca yapılan değişikliklere uygunluğu sağlamak maksadıyla «Bekçi teşkilâtı ve mensuplarının araç, gereç, malzeme ve teçhizatı ile kıyafet masrafları özel idare bütçesine ek bekçi bütçesinden karşılanır.» şeklinde değiştirilmiş ve madde bu şekli ile kabul edilmiştir.

Tasarının 45 nci maddesinde yer alan ve tasarının muhtelif hükümlerinin uygulanması bakımından gerekli yönetmeliklerin hazırlanması konusunda verilen kanuni müsaadeyi gösteren bir ay müddet az bulunmuş ve madde «Bu kanunda sözü geçen yönetmelikler, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç üç ay içinde yürürlüğe konur» şeklinde değiştirilerek kabul edilmiştir.

Tasarının geçici 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının geçici 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının geçici 3 ncü maddesinin 2 nci fıkrasında, bekçi bütçesinin özel idare bütçesine ek olarak hazırlanması esasına göre komisyonumuzca diğer maddelerde yapılan değişikliklere muvazi olarak değiştirme yapılmış ve bahis konusu fıkra «25 Nisan 1966 tarihine kadar tahakkuk etmiş bekçi ücretleri ve bakayası da 6183 sayılı Âmme alacaklarının tahsil usulü hakkındaki Kanuna göre il özel idarelerince tahsil edilir ve ek bekçi teşkilâtı bütçesine irat kaydolunur.» şeklinde düzeltilerek kabul edilmiştir.

Tasarının geçici 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının geçici 5 nci maddesinin 2 nci fıkrasındaki «Kuruluna» tâbirinin «Kurulunca» şeklinde değiştirilmesi uygun görülmüştür.

Tasarının geçici 6 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasariya, 1330 tarihli Çarşı ve mahallât bekçileri hakkında Kanuna göre halen çalıştırılmakta olan bekçilerin, Anayasa Mahkemesinin iptal kararının yürürlüğe girdiği 25 4 . 1966 tarihinden bu tasarının kanuniyet kesbedip yürürlüğe girdiği tarihe kadar geçecek zaman içinde aylıklar, özlük ve Sosyal Sigortalar Kanununa göre tanınmış olan haklar bakımından her hangi bir şekilde mağdu-

riyetlerini önlemek gayesiyle aşağıdaki geçici 7 nci maddenin eklenmesi uygun görülerek kabul edilmiştir.

«Geçici Madde 7. — Çarşı ve mahalle bekçi teşkilâtı mensuplarının aylıkları ve her türlü özlük hakları ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa göre iktisabettikleri bileümle haklar, 24 . 4 . 1966 tarihinden bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar aynen devam eder.

Yukarıdaki fıkrada zikredilen haklara ait intibaklar 24 . 4 . 1966 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yapılır.»

Tasarının 46 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 47 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 48 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan
Ankara Milletvekili
O. Eren

Başkan V.
Ankara Milletvekili
K. Yılmaz

Sözcü
Burdur Milletvekili
F. Kırbaşı

Üye
Ankara Milletvekili
H. T. Toker

Üye
Çorum Milletvekili

Üye
Gaziantep Milletvekili
M. Uygur

Üye
Sivas Milletvekili
G. Sakarya

Mali hükümlere mütaallik söz hakkım mahfuzdur.
Diğer maddeleri değiştirilen ve değiştirilmeyen şekilleriyle aynen kabul etmiş bulunuyorum.

N. Yücer

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Çarşı ve mahalle bekçileri kanunu tasarısı

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel hükümler

MADDE 1. — İl hudutları içindeki beldelerde çarşı ve mahalle bekçi teşkilâtı kurulur.

Bu teşkilât bekçi adayı ve bekçiden teşekkül eder.

Bu teşkilâta ait kadrolarla gelir ve giderler il özel idare bütçesi ile tesbit edilir ve her türlü bütçe işlemleri usulüne göre bu idarelerce yürütülür.

MADDE 2. — Çarşı ve mahalle bekçi teşkilâtı, en büyük mülkiye âmirinin emrinde, genel zabıtaya yardımcı, silâhlı bir kuruluştur.

Emniyet teşkilâtı bulunan yerlerdeki bekçi kuruluşlarının meslekî âmiri, polis in ilçedeki en büyük âmiridir. Jandarmanın görev alanında bulunan belediye sınırları içindeki bekçi kuruluşlarının meslekî âmiri ise, ilçe jandarma birlik komutanıdır.

MADDE 3. — Çarşı ve mahalle bekçilerinin görevleri şunlardır :

A) Genel kolluk kuvvetlerinin derhal müdahalesine imkân bulunmayan acele ve zaruri hallerdeki görevleri,

1. Bir kimsenin can, mal ve ırzına saldırma ve tehditleri önlemek, saldıranları yakalamak,

2. Suç işlenirken veya işlendikten sonra, henüz izleri meydanda iken sanıkları yakalamak,

3. Kamu düzen ve güvenini bozacak mahiyetteki gösteri yürüyüş ve karışıklıkların yapılmasına karşı, genel kolluk kuvvetleri gelinceye kadar önleyici tedbirleri almak,

4. Adli kolluk işleriyle ilgili vakalarda delillerin kaybolmamasını sağlıyan muhafaza tedbirlerini almak. (Bekçiler bu benddeki görevlerinin ifasında halkın yardımından da faydalanabilirler.)

B) Genel kolluk kuvvetlerine yardım yönünden görevleri :

1. a) Uyuşturucu maddeler yapılan, satılan veya kullanılan yerleri,

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Çarşı ve mahalle bekçileri kanunu tasarısı

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel hükümler

MADDE 1. — İl dâhilinde belediye hudutları içinde çarşı ve mahalle bekçi teşkilâtı kurulur.

Bu teşkilât bekçi adayı ve bekçiden teşekkül eder.

Bu teşkilâta ait kadrolar ile gelir ve giderleri il özel idare bütçesine bağlı ek bir bütçe ile tesbit edilir ve her türlü işlemleri usulüne göre bu idarelerce yürütülür.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Çarşı ve mahalle bekçilerinin görevleri şunlardır :

A) Genel kolluk kuvvetlerinin derhal müdahalesine imkân bulunmayan acele ve zaruri hallerdeki görevleri,

1. Bir kimsenin can, mal ve ırzına saldırma ve tehditleri önlemek, saldıranları yakalamak,

2. Suç işlenirken veya işlendikten sonra, henüz izleri meydanda iken sanıkları yakalamak,

3. Kamu düzen ve güvenini bozacak mahiyetteki gösteri yürüyüş ve karışıklıkların yapılmasına karşı, genel kolluk kuvvetleri gelinceye kadar önleyici tedbirleri almak,

4. Adli kolluk işleriyle ilgili vakalarda delillerin kaybolmamasını sağlıyan muhafaza tedbirlerini almak. (Bekçiler bu benddeki görevlerinin ifasında halkın yardımından da faydalanabilirler.)

B) Genel kolluk kuvvetlerine yardım yönünden görevleri :

1. a) Uyuşturucu maddeler yapılan, satılan veya kullanılan yerleri,

Hükümetin teklifi

- b) Kumar oynanan genel ve herkese açık yerleri,
  - c) Mıntakası dâhilinde gizli fuhuş yapanları,
  - d) Mıntakası dâhiline gelen misafir ve yabancıları,
  - e) Halkın sükûn ve istirahatini bozanları, saldırgan delileri, rezalet çıkaracak derecede sarhoş olup başkalarını rahatsız edenleri,
  - f) Mevzuat ve yetkili makamlarca tâyin edilen saatlerden sonra her ne şekilde olursa olsun, halkın rahat ve huzurunu bozacak surette açık ve kapalı yerlerde gürültü yapanları,
  - g) Sokak, geçit ve meydanları tıkıyarak trafiğe mâni olan taşıt ve araçlarını ve diğer engelleri,
  - h) Yangın, deprem, su baskını gibi âfet ve tehlikelerle ilgili önbilgileri,
- En kısa zamanda polis ve jandarma ve itfaiye teşkilâtına haber vermek ve önlenmesi gerekenleri önlemek,
2. Bölgeleri içinde bulunan dükkân, mağaza, ev, motorlu araç gibi malların korunmasında sahipleri tarafından noksan alınan tedbirleri tamamlattırmak,
  3. Vazife saatleri içinde gördükleri, işittikleri, şüphe ettikleri şahsı veya hâdiseleri, istirahate geçmeden evvel bağlı bulunduğu en yakın kolluk kuruluşuna bildirmek,
  4. Vazife saatleri içinde tahdid edilen mıntakasını fâsılasız surette dolaşmak.
- C) Mahalle sakinlerinin istirahat, sağlık ve selâmetini sağlamak bakımından görevleri :
1. Yolda hastalanan, kazaya uğrıyan, düşüp kalan ve genel durumu itibariyle yardıma muhtacolanlara yardım etmek,
  2. Yollarda dolaşan kimsesizleri, sakatları, âcizleri ve çocukları bizzat yerlerine veya veli veya vâsilerine teslim edilmek üzere en yakın kolluk kuruluşuna götürmek,
  3. Bir semt, yer, yol, sokak veya şahıs sormak için başvuranlara gerekli bilgiyi vermek,
  4. Doğum, ölüm, hastalık, kaza, yangın veya âfet gibi önemli ve acele haller sebebiyle, yapılacak yardım isteklerinden gücü dâhilinde olanları öncelikle yerine getirmek,

Geçici Komisyonun değiştirisi

- b) Kumar oynanan genel ve herkese açık yerleri,
  - c) Mıntakası dâhilinde gizli fuhuş yapanları,
  - d) Mıntakası dâhiline gelen misafir ve yabancıları,
  - e) Halkın sükûn ve istirahatini bozanları, saldırgan delileri, rezalet çıkaracak derecede sarhoş olup başkalarını rahatsız edenleri,
  - f) Mevzuat ve yetkili makamlarca tâyin edilen saatlerden sonra her ne şekilde olursa olsun, halkın rahat ve huzurunu bozacak surette açık ve kapalı yerlerde gürültü yapanları,
  - g) Sokak, geçit ve meydanları tıkıyarak trafiğe mâni olan taşıt ve araçlarını ve diğer engelleri,
  - h) Yangın, deprem, su baskını gibi âfet ve tehlikelerle ilgili önbilgileri,
- En kısa zamanda polis ve jandarma ve itfaiye teşkilâtına haber vermek ve önlenmesi gerekenleri önlemek,
2. Bölgeleri içinde bulunan dükkân, mağaza, ev, motorlu araç gibi malların korunmasında sahipleri tarafından noksan alınan tedbirleri tamamlattırmak,
  3. Vazife saatleri içinde gördükleri, işittikleri, şüphe ettikleri şahsı veya hâdiseleri, istirahate geçmeden evvel bağlı bulunduğu en yakın kolluk kuruluşuna bildirmek,
  4. Vazife saatleri içinde tahdid edilen mıntakasını fâsılasız surette dolaşmak,
- C) Mahalle sakinlerinin istirahat, sağlık ve selâmetini sağlamak bakımından görevleri :
1. Yolda hastalanan, kazaya uğrıyan, düşüp kalan ve genel durumu itibariyle yardıma muhtacolanlara yardım etmek,
  2. Yollarda dolaşan kimsesizleri, sakatları, âcizleri ve çocukları bizzat yerlerine veya veli veya vâsilerine teslim edilmek üzere en yakın kolluk kuruluşuna götürmek,
  3. Bir semt, yer, yol, sokak veya şahıs sormak için başvuranlara gerekli bilgiyi vermek,
  4. Doğum, ölüm, hastalık, kaza, yangın veya âfet gibi önemli ve acele haller sebebiyle, yapılacak yardım isteklerinden gücü dâhilinde olanları öncelikle yerine getirmek,

Hükümetin teklifi

5. Büyük tehlike arz eden yangın ve su baskını gibi âfetlerde mahalle sakinlerine derhal bilgi vermek, görevli ekipler gelinceye kadar yerinde ve gerekli önleyici tedbirleri almak,

6. Kuduz hayvana raslandığında mümkün ise bunları tecridederek zararlarını ortadan kaldırmakla beraber belediyeyi haberdar etmek, bu suretle zararlarını ortadan kaldıramadığı takdirde itlâf etmek,

7. Bulaşıcı ve salgın insan ve hayvan hastalıklarını en yakın kolluk kuruluşuna haber vermek,

8. Elektrik, su, havagazı, kanalizasyon gibi âmme tesislerinde vâkı arızaları, sokaklara süprüntü atanları, pis su dökenleri, inşaat ve tamirat yapanları, en yakın kolluk kuruluşuna bildirmek.

MADDE 4. — Çalışma süreleri ve fazla mesai ücreti hakkındaki genel hükümler saklı kalmak şartıyla çarşı ve mahalle bekçileri genel olarak güneşin batışından doğuşuna kadar vazife görürler. Güvenlik ile ilgili istisnai hallerde vali ve kaymakamın vereceği emirlerle gündüz de çalıştırılabilirler.

MADDE 5. — Çarşı ve mahalle bekçileri 2559 sayılı Kanunun 16 nci maddesinde belirtilen hallerde silâh kullanabilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Özlük işleri

MADDE 6. — Çarşı ve mahalle bekçisi olacaklarda aşağıdaki niteliklerin bulunması şarttır:

- A) Türk vatandaşı olmak,
- B) İlkokulu bitirmiş olmak,
- C) Askerlik ödevini bitirmiş olup 30 yaşından yukarı olmamak,
- D) Görevini yapmaya engel olabilecek bir hastalık veya sakatlığı bulunmadığı sağlık ku-

Geçici Komisyonun değiştirisi

5. Büyük tehlike arz eden yangın ve su baskını gibi âfetlerde mahalle sakinlerine derhal bilgi vermek, görevli ekipler gelinceye kadar yerinde ve gerekli önleyici tedbirleri almak,

6. Kuduz hayvana raslandığında mümkün ise bunları tecridederek zararlarını ortadan kaldırmakla beraber belediyeyi haberdar etmek, bu suretle zararlarını ortadan kaldıramadığı takdirde itlâf etmek,

7. Bulaşıcı ve salgın insan ve hayvan hastalıklarını en yakın kolluk kuruluşuna haber vermek,

8. Elektrik, su, havagazı, kanalizasyon gibi âmme tesislerinde vâkı arızaları, sokaklara süprüntü atanları, pis su dökenleri, inşaat ve tamirat yapanları, en yakın kolluk kuruluşuna bildirmek,

Bekçiler diğer kanunlarla genel zabıtaya tevdi edilen görevlerde zabıtaya yardımcı olurlar.

MADDE 4. — Çalışma süreleri ve fazla mesai ücreti hakkındaki genel hükümler saklı kalmak şartıyla çarşı ve mahalle bekçileri genel olarak güneşin batışı saatinden doğuşu saatine kadar vazife görürler. Güvenlik veya kamu düzeni bakımından gecikmede sakınca bulunan fevkalâde hallerde vali ve kaymakamın vereceği emirlerle gündüz de çalıştırılabilir. Bunun dışında her ne suretle olursa olsun, gündüz çalıştırılmazlar.

MADDE 5. — Tasarımın 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

Özlük işleri

MADDE 6. — Çarşı ve mahalle bekçisi olacaklarda aşağıdaki niteliklerin bulunması şarttır:

- A) Türk vatandaşı olmak,
- B) İlkokulu bitirmiş olmak,
- C) Askerlik ödevini bitirmiş olup 30 yaşından yukarı olmamak,
- D) Görevini yapmaya engel olabilecek bir hastalık veya sakatlığı bulunmadığı sağlık ku-

Hükümetin teklifi

rulu tarafından verilmiş raporlarla tevsik edilmiş olmak,

E) Boyu 1,65 M. den aşağı olmamak,

F) Ağır hapis veya 6 aydan fazla hapis veyahut affa uğramış olsalar bile, zimmet, ihtilâs, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanmak, dolanlı iflâs gibi yüz kızartıcı bir fiilden dolayı hapis cezasından hükümlü bulunmamak,

G) Türk toplum telâkkilerine göre kötü şöhretli tanınmamak,

H) Kamu haklarından mahrum olmamak, kamu hizmetlerinden mahrumiyet cezası ile mahkûm bulunmamak.

MADDE 7. — Bekçiliğe giriş sınavla olur. Sınav şekil ve usulleri İçişleri Bakanlığınca düzenlenecek bir yönetmelikle belirtilir.

MADDE 8. — Çarşı ve mahalle bekçileri il ve ilçe merkezlerindeki en büyük meslekî âmirinin inhası ile vali ve kaymakamlara aday olarak atanırlar.

MADDE 9. — Çarşı ve mahalle bekçiliğine aday olarak atananlar ilk açılacak kursa gönderilirler. Bu kursu başarı ile bitirenlerden bir yıllık aday süresini dolduranların asaletleri valilikçe tasdik olunur. Başarı gösteremiyenlerin ilişkileri kesilir.

İki yıl içinde kurs açılmadığı takdirde ehliyeti sabit olanların asaleten tâyinleri yapılır ve bu gibiler ilk açılacak kursa iştirak ettirilir.

MADDE 10. — Kursların süresi 3 aydan fazla olamaz.

Bekçilerin meslek içi eğitim ve yetişme esasları ile kursların açılma zamanı, yerleri, süresi ve kursa katılan bekçilere verilecek yolluk ve yevmiyeler İçişleri Bakanlığınca düzenlenecek bir yönetmelik ile belirtilir.

MADDE 11. — Bucaklarda görevli çarşı ve mahalle bekçilerinin bucak müdürü birinci, kaymakam ikinci sicil âmiridir.

İlçelerde görevli çarşı ve mahalle bekçilerinin, en büyük meslekî âmiri birinci, kaymakam ikinci sicil âmiridir.

Geçici Komisyonun değiştirisi

rulu tarafından verilmiş raporlarla tevsik edilmiş olmak,

E) Boyu 1,65 m. den aşağı olmamak,

F) Ağır hapis veya 6 aydan fazla hapis veyahut affa uğramış olsalar bile zimmet, ihtilâs, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanmak, dolanlı iflâs veya yüz kızartıcı başka bir fiilden dolayı hapis cezasından hükümlü bulunmamak,

G) Türk toplum telâkkilerine göre kötü şöhretli tanınmamak,

H) Kamu haklarından mahrum olmamak, kamu hizmetlerinden mahrumiyet cezası ile mahkûm bulunmamak,

MADDE 7. — Tasarımın 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Tasarımın 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Adaylık süresi 2 yıldır. Bu süre içinde açılacak kursu başarı ile bitirenlerden bir hizmet yılını tamamlamış olanların valilikçe asaleten tâyinleri yapılır. Kursta başarı gösteremiyenlerin ilişkileri kesilir.

İki yıl içinde kurs açılmadığı takdirde ehliyeti sabit olanların asaletleri tasdik olunur. Ve bu gibiler ilk açılacak kursa iştirak ettirilir.

MADDE 10. — Kursların süresi 3 aydan fazla olamaz.

Bekçilerin meslek içi eğitim ve yetişme esasları ile kursların açılma zamanı, yerleri, süresi ve kursa katılan bekçilere verilecek yolluk ve yevmiyeler genel hükümler esasları dairesinde, İçişleri Bakanlığınca düzenlenecek bir yönetmelikle belirtilir.

MADDE 11. — Bucaklarda görevli çarşı ve mahalle bekçilerinin bucak müdürü birinci, kaymakam ikinci sicil âmiridir.

İlçenin idari sınırları içerisinde görevli çarşı ve mahalle bekçilerinin, en büyük meslekî âmiri birinci, kaymakam ikinci sicil âmiridir.

Hükümetin teklifi

Merkez ilçelerinde görevli çarşı ve mahalle bekçilerinin görev aldığı birlik, karakol veya merkez âmiri birinci, en büyük meslek âmiri ikinci, kanaatlerde aykırılık halinde vali üçüncü sicil âmiridir.

Çarşı ve mahalle bekçilerinin sicilleri ile emniyet müdürlüğüne tutulur.

MADDE 12. — İl içindeki her beldede çalıştırılacak çarşı ve mahalle bekçisinin miktarı en büyük mülkiye âmirince tâyin ve bunlara verilecek aylık ücretin miktarı beldelerin özelliklerine göre 250 liradan az, 800 liradan çok olmamak üzere il genel meclislerince tesbit olunur.

MADDE 13. — Bekçi Teşkilâtı mensuplarının aylık ücret dereceleri il genel meclislerince tesbit olunur. Tâyin ve terfiler bu derecelere göre düzenlenmiş kadrolara yapılır.

Bir üst dereceye terfi edebilmek için bulunduğu derecede fiilen üç yıl çalışmış ve olumlu sicil almış olmak, üst derecede açık kadro bulunmak şarttır.

Terfiye hak kazananların açık kadro sayısından fazla olması halinde yarışma sınavı yapılır.

MADDE 14. — Çarşı ve mahalle bekçilerinden 15 yıla kadar hizmeti olanların 20, 15 yıldan fazla hizmeti olanların 30 gün yıllık izin hakkı vardır. Bu izin tâyinlerindeki usule göre verilir.

Meslekî âmirin mütalâası alınarak vali ve kaymakamlarca verilecek mâzeret izinleri bir yıl içinde 10 günden fazla olduğu takdirde yıllık izne mahsubedilir.

MADDE 15. — Bekçi Teşkilâtı mensuplarından üstün başarı gösteren bekçiler takdirname ile taltif edilirler.

Hayatını tehlikeye kolacak şekilde üstün başarı gösteren bekçilere, yılda en çok iki defa, aylık ücretleri tutarı kadar ikramiye verilebilir.

Takdirname ve ikramiyeler, meslekî âmirin gerekçeli teklifi ve vali veya kaymakamın tasvibi ile verilir.

MADDE 16. — Çarşı ve mahalle bekçileri 60 yaşına kadar çalıştırılabilir.

Geçici Komisyonun değişikliği

Merkez ilçelerinde görevli çarşı ve mahalle bekçilerinin görev aldığı birlik karakol veya merkez âmiri birinci, en büyük meslek âmiri ikinci, kanaatlerde aykırılık halinde vali üçüncü sicil âmiridir.

Çarşı ve mahalle bekçilerinin sicilleri ile emniyet müdürlüğüne tutulur.

MADDE 12. — İl hudutları içindeki her beldede çalıştırılacak çarşı ve mahalle bekçilerinin adedi en büyük mülkiye âmirinin teklifi ve bunlara verilecek aylık ücreti miktarı beldelerin özelliklerine göre 250 liradan az, 800 liradan çok olmamak üzere il genel meclislerince tesbit olunur.

MADDE 13. — Tasarımın 13 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14. — Çarşı ve mahalle bekçileri adayları ile 15 yıla kadar hizmeti olan bekçilerin 20, 15 yıldan fazla hizmeti olanların 30 gün yıllık izin hakkı vardır. Bu izin tâyinlerindeki usule göre verilir.

Meslekî âmirin mütalâası alınarak vali ve kaymakamlarca verilecek mâzeret izinleri bir yıl içinde 10 günden fazla olduğu takdirde yıllık izne mahsubedilir.

MADDE 15. — Bekçi teşkilâtı mensuplarından üstün başarı gösteren bekçiler takdirname ile taltif edilirler.

Hayatını tehlikeye koyacak şekilde üstün başarı gösteren bekçilere, yılda en çok üç defa aylık ücretleri tutarı kadar ikramiye verilebilir.

MADDE 16. — Tasarımın 16 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hükümetin teklifi

MADDE 17. — Çarşı ve mahalle bekçileri kamu hizmetlerini aksatacak şekilde işten birlikte çekilemeyecekleri gibi, sendika kuramaz, kurulmuş sendikalara iştirak edemez ve grev yapamazlar.

MADDE 18. — Çarşı ve mahalle bekçileri vazifelerini aksatacak veya menfi yönde etkiliyecek şekilde ticaret ve kazanç getirici faaliyetlerde bulunamazlar.

MADDE 19. — Çarşı ve mahalle bekçilerinin vazifeleriyle ilgili olarak riayet etmeleri gereken hususlar İçişleri Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle belirtilir.

Bunlar hakkında özel idare personeline uygulanan disiplin hükümleri uygulanır.

MADDE 20. — Çarşı ve mahalle bekçileri, işledikleri suçlardan dolayı atanmalarındaki usule göre işten çıkarılabilirler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Mali hükümler

MADDE 21. — İl içindeki beldelerin tamamına ait çarşı ve mahalle bekçileri kadroları ile bu teşkilâtın her türlü ihtiyaçlarına ait teklifler, ilçelerden gelecek isteklerle beldelerin özellikleri de göz önünde bulundurularak Emniyet Müdürlüğüne hazırlanıp valilik kanalı ile zamanında özel idareye intikal ettirilir.

MADDE 22. — Bekçi Teşkilâtı mensuplarının aylık ücretleri, çalıştıkları ayın sonunda bağlı buldukları il veya ilçenin özel idaresince usulüne göre ödenir.

MADDE 23. — Bekçi Teşkilâtı ve munsupları için alım, satım ve çeşitli harcamalar özel idarelerin tabi olduğu mevzuat içinde yürütülür.

MADDE 24. — Özel idarelere çeşitli kanunlara göre ödenmekte olan kanuni payların hesabında bekeji paraları geliri ayrık tutulur.

MADDE 25. — Bekçi paraları yalnız bekeji teşkilâtı hizmetlerine harcanır ve yılı içinde harcanmayan miktar ertesi yıla bekeji parası olarak devredilir.

Geçici Komisyonun değiştirisi

MADDE 17. — Çarşı ve mahalle bekçileri işten birlikte veya kamu hizmetlerini aksatacak şekilde münferiden çekilemeyecekleri gibi, sendika kuramaz, kurulmuş sendikalara iştirak edemez, siyasi parti ve teşekküllere giremez, siyasi faaliyette bulunamaz ve grev yapamazlar.

MADDE 18. — Çarşı ve mahalle bekçileri ticaret ve diğer kazanç getirici faaliyetlerde bulunamazlar.

MADDE 19. — Çarşı ve mahalle bekçilerinin vazifeleriyle ilgili olarak riayet etmeleri gereken hususlar İçişleri Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle belirtilir.

Bunlar hakkında Emniyet Teşkilâtı mensuplarına uygulanan disiplin hükümleri uygulanır.

MADDE 20. — Çarşı ve mahalle bekçileri, işten çıkarılmalarını gerektiren bir suç işledikleri takdirde atanmalarındaki usule göre işten çıkarılırlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Mali hükümler

MADDE 21. — Tasarımın 21 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 22. — Tasarımın 22 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 23. — Tasarımın 23 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 24. — Tasarımın 24 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 25. — Tasarımın 25 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hükümetin teklifi

MADDE 26. — Bekçi teşkilâtı gelir ve giderleri bu nam ile aidolduğu tertiplerinde gösterilir.

MADDE 27. — İl özel idarelerinin, bekçi teşkilâtı giderlerini karşılamak üzere, belde hudutları içerisindeki meskenlerin şağillerinden, şağili yoksa mâliklerinden alacakları bekçi parası ayda 20 lirayı aşamaz, ancak ticarethane ve işyerlerinden, bu yerlerin emsali rayiç kiralari mükellefin malî durumu ve bekçi teşkilâtının ihtiyacı nazara alınmak suretiyle ayda 500, yılda 6 000 lirayı aşmamak üzere bekçi parası alınabilir.

Bu kanunun uygulanmasında mesken, her şahıs veya ailenin ikamet ettiği bina veya bina bölümleridir.

MADDE 28. — Mükelleflerden alınacak bekçi paralarının tahakkukunda, teşkilâtın bulunduğu belde sınırı içindeki bilûmum meskenler ve işyerleri «dükkân, mağaza, yazıhane, muayenehane, fabrika, atelye, ardiye, depo, banka, otel, sinema, açık hava sineması, otopark ve emsalleriyle 4081 sayılı Kanun kapsamı dışında kalan bağ, bahçe bostan ve benzerleri» esas tutulur.

MADDE 29. — Bir mesken veya işyerinin bekçi parası mükellefi kirada olan yerlerde kiracısı, kira münasebeti yoksa şağili, sair hallerde mâlikidir.

Bina sahibi ile şağilleri arasında yapılacak özel anlaşma hükümleri idareyi bağlamaz.

MADDE 30. — Mesken ve işyerlerinin bekçi parası, her yıl Ekim ayında, takdir ve tevzi komisyonları tarafından, mahallin mülkiye âmirince verilecek 33 ncü maddede belirtilen listeler üzerine mahallen gerekli incelemeler yapılarak, mesken ve işyerlerinin emsali rayiç kiralari, mâlik veya şağillerinin malî durumu ve mahallî özellikler göz önünde tutularak aylık ve yıllık olarak tevzi olunur.

MADDE 31. — Bekçi paralarını takdir ve tevzi komisyonları vali veya kaymakam tarafından özel idare memurları arasından tâyin edilecek bir memurun başkanlığında belediye meclisinden bir üye ile mahallesi muhtarından

Geçici Komisyonun değiştirisi

MADDE 26. — Bekçi teşkilâtı gelir ve giderleri ek bütçenin aidolduğu tertiplerinde gösterilir.

MADDE 27. — İl özel idarelerinin, bekçi teşkilâtı giderlerini karşılamak üzere, belde hudutları içerisindeki meskenlerin şağillerinden, şağili yoksa mâliklerinden alacakları bekçi parası ayda 20 lirayı aşamaz, ancak ticarethane ve işyerlerinden, bu yerlerin emsali rayiç kiralari, mükellefin malî gücü, bekçi teşkilâtının ihtiyacı ve mahallî özellikler nazara alınmak suretiyle 500, yılda 6 000 lirayı aşmamak üzere bekçi parası alınabilir.

Bu kanunun uygulanmasında mesken, her şahıs ve ailenin ikâmet ettiği bina veya bina bölümleridir.

MADDE 28. — Mükelleflerden alınacak bekçi paralarının tahakkukunda, belde sınırı içinde bulunan ve çarşı mahalle bekçilerinin korumakla mükellef olduğu bilûmum mesken, müesseseler, depo, işyerleri ve benzerleri ile 4081 sayılı Kanunun kapsamı dışında kalan bağ, bahçe, bostan gibi yerler esas tutulur.

MADDE 29. — Bir mesken veya işyerinin bekçi parası mükellefi kirada olan yerlerde kiracısı, kira münasebeti yoksa şağili, sair hallerde mâlikidir.

Bina mâliki ile şağilleri arasında yapılacak özel anlaşma hükümleri idareyi bağlamaz.

MADDE 30. — Tasarının 30 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 31. — Bekçi paralarını takdir ve tevzi komisyonları vali ve kaymakam tarafından özel idare memurları arasından tâyin edilecek bir memurun başkanlığında belediye meclisinden bir üye ile mahallesi muhtarından ve

Hükümetin teklifi

ve bulunan yerlerde Ticaret Odasının bir üyesinden teşekkül eder.

Belediye meclisi ve Ticaret Odası kendi üyeleri arasından bu maksatla bir yıl süre için bir asil ve bir yedek üye seçerler.

Mahalle muhtarı bulunmadığı takdirde mülkiye âmirince ihtiyar heyetinden seçilecek bir üye komisyona katılır.

İl içindeki her beldenin takdir ve tevzi komisyonu üyelerine, bu beldelerin iktisadi ve sosyal özellikleri göz önünde bulundurulmak ve günde 25 liradan çok olmamak üzere verilecek ücret, il genel meclisi tarafından özel idare bütçesi ile tesbit edilir ve ilgili tertibine konur.

Üyelere fiilen çalıştıkları günler için ücret verilir. Şu kadar ki, komisyon üyeleri 33 nci ve 34 nci maddelerde belirtilen takdir ve tevzi işini bir ay içinde bitirmekle yükümlüdürler. Bu süre içinde her hangi bir sebeple işini bitirmiyen komisyonun üyeleri en kısa zamanda işi tamamlamaya mecbur olup bir aydan fazla süren çalışmalar için kendilerine günlük ücret ödenmez.

MADDE 32. — Bekçi paralarını takdir ve tevzi komisyonları başkan ve üyeleri vazifeye başlamadan önce il veya ilçe idare kurulları huzurunda aşağıdaki şekilde yemin ederler :

«Komisyonda çalışacağım süre zarfında tam mânasiyle vicdan ve kanaatim icaplarına tabi kalacağıma, gerek bekçi teşkilâtı gerek mükellef haklarını bir tutacağıma, bekçi paralarının takdirinde de her hangi bir tarafa eğilim suretiyle görevimi kötüye kullanmayacağıma namusum üzerine yemin ederim.»

MADDE 33. — Teşkilâtın meslekî âmirleri her yıl en geç Eylül ayının birinci günü bekçi parası tahakkukuna esas olacak mesken ve işyerlerinin sokak ve kapı numaralarının, kiraacılarının veya şagillerinin, bulunmadığı takdirde mâliklerinin ad ve soyadlarını ihtiva eden listeleri mahallin en büyük mülkiye âmirine tevdi ederler.

Mahallî mülkiye âmirleri bu listeleri bir hafta içinde bekçi paralarını takdir ve tevzi komisyonlarına verirler.

Geçici Komisyonun değiştirilmesi

bulunan yerlerde ticaret odasının bir üyesinden teşekkül eder.

Belediye meclisi ve ticaret odası kendi üyeleri arasından bu maksatla bir yıl süre için bir asil ve bir yedek üye seçerler.

Mahalle muhtarı bulunmadığı takdirde mülkiye âmirince ihtiyar heyetinden seçilecek bir üye komisyona katılır.

İl içindeki her beldenin takdir ve tevzi komisyonu üyelerine, bu beldelerin iktisadi ve sosyal özellikleri göz önünde bulundurulmak ve günde 25 liradan çok olmamak üzere verilecek ücret, il genel meclisi tarafından özel idare bütçesi ile tesbit edilir ve ilgili tertibine konur.

Üyelere fiilen çalıştıkları günler için ücret verilir. Şu kadar ki, komisyon üyeleri 33 ve 34 nci maddelerde belirtilen takdir ve tevzi işini âzami bir ay içinde bitirmekle yükümlüdürler. Bu süre içinde her hangi bir sebeple işini bitirmiyen komisyonun üyeleri en kısa zamanda işi tamamlamaya mecbur olup bir aydan fazla süren çalışmalar için kendilerine günlük ücret ödenmez.

MADDE 32. — Tasarımın 32 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 33. — Tasarımın 33 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hükümetin teklifi

Yılı içindeki değişiklikler için de süre kaydı aranmaksızın aynı usul uygulanır.

Özel idare memurları da her sene bina yoklama neticelerini mahallin kolluk âmirlerine bildirmekle görevlidirler.

MADDE 34. — Bekçi paralarını takdir ve tevzi komisyonları tarafından hazırlanacak takdir ve tevzi listeleri, mülki âmirlikçe, Kasım ayının birinci günü mükelleflerin görebilecekleri yerlerde 15 gün müddetle asılmak sureti ile ilân olunur. İlân keyfiyeti ve yeri mütat vasıtalarla mükelleflere duyurulur.

İlân süresi içinde mükellefler, takdir ve tevzi edilen bekçi paralarına, mahallin en büyük mülkiye âmirine verecekleri bir dilekçe ile itiraz edebilirler.

Bu itirazlar il veya ilçe idare kurullarınca, âzami 15 gün içinde incelenerek karara bağlanır. İdare kurullarının bu konuda verdikleri kararlar kesindir.

MADDE 35. — İtirazın incelenmesi sonunda kesinleşmiş olan tahakkuklar özel idareye bildirilir.

Bu tahakkuk cetvelleri üzerine yapılacak hasılatın yılda dört taksitten fazla olmamak üzere taksit zamanları, süreleri her ilin özellikleri göz önüne alınarak il genel meclislerince bütçe kararı ile tesbit ve usulüne göre ilân olunur.

Bekçi paralarının tahsilinde 6183 sayılı Âme alacaklarının tahsili usulü hakkındaki Kanun hükümleri uygulanır.

MADDE 36. — Bekçi parası tahakkukunda bu kanunun 38 nci maddesindeki istisnalar dışında muafiyet tanınmaz.

MADDE 37. — Bütçedeki bekçi teşkilât hizmetleri için ayrılmış ödeneğin tahakkuk memuru, bekçinin il ve ilçe merkezlerindeki en büyük meslekî âmiridir.

MADDE 38. — 14 Temmuz 1931 gün ve 1837 sayılı Bina Vergisi Kanununun 3 ncü maddesinde belirtilen daimî muafiyete tabi binaların malik veya şağillerinden bekçi parası alınmaz.

Genel ve katma bütçelere dâhil teşekkül ve

Geçici Komisyonun değişikliği

MADDE 34. — Bekçi paralarını takdir ve tevzi komisyonları tarafından hazırlanacak takdir ve tevzi listeleri, mülki âmirlikçe, Kasım ayının birinci günü mükelleflerin görebilecekleri yerlerde 15 gün müddetle asılmak suretiyle ilân olunur. İlân keyfiyeti ve yeri mütat vasıtalarla mükelleflere duyurulur.

Takdir ve tevzi edilen bekçi paralarına yapılacak itirazlarda özel idarelerin diğer vergilerindeki usul ve esaslar uygulanır.

MADDE 35. — İtirazın incelenmesi sonunda kesinleşmiş olan tahakkuklar özel idareye bildirilir.

Bu tahakkuk cetvelleri üzerine yapılacak tahsilâtın yılda 4 taksitten fazla olmamak üzere taksit zamanları, süreleri her ilin özellikleri göz önüne alınarak il genel meclislerince bütçe kararı ile tesbit ve usulüne göre ilân olunur.

Bekçi paralarının tahsilinde 6183 sayılı Âme alacaklarının tahsili usulü hakkındaki Kanun hükümleri uygulanır.

MADDE 36. — Tasarının 36 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 37. — Bekçi teşkilâtı hizmetleri ile ilgili her türlü harcamaların tahakkuk memuru, bekçilerin il ve ilçe merkezlerindeki en büyük meslekî âmiridir.

MADDE 38. — 14 Temmuz 1931 gün ve 1837 sayılı Bina Vergisi Kanununun 3 ncü maddesinde belirtilen daimî muafiyete tabi binaların malik veya şağillerinden bekçi parası alınmaz.

Hükümetin teklifi

müesseselerin kira ile oturdukları binaların sahipleri bekeji parası muafiyetinden istifade edemezler.

MADDE 39. — Bekçi teşkilâtına aid olup, kendisine teslim edilmiş bulunan, araç, gereç, teçhizat ve eşyayı zayi, tahrip veya temellük edenler veya bunları tahsis olunduıkları mahal ve maksat dışında kullananlar, kullanılmasına sebebolarlar veya emir verenler hakkında suçun mahiyetine göre Türk Ceza Kanununun Devlet malları aleyhine işlenen suçlarla ilgili maddeleri uygulanır. Ayrıca il idare kurulu kararı ile müsebbiplerine bedelleri tanzim ettirilir.

MADDE 40. — Çarşı ve Mahalle Bekçi Teşkilâtı mensupları, vazifelerinden mütevellit veya bu vazifelerini ifa sırasında işledikleri suçlardan dolayı Memurin Muhakemat Kanununa tabidirler.

MADDE 41. — Çarşı ve Mahalle Bekçi Teşkilâtı mensupları zabıta hizmet ve görevleri dışında, her ne suretle olursa olsun çalıştırılmaz.

MADDE 42. — Görevini ifa sırasında bekçilere karşı suç işliyenler, genel zabıta mensuplarına karşı suç işliyenler gibi ceza görürler.

Bekçi teşkilâtına ait her türlü mal ve kıymetler hukukî ve cezai bakımından Devlet malı hükmündedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli hükümler

MADDE 43. — Bekçi teşkilâtı mensupları hakkında 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu hükümleri uygulanır ve 29 Nisan 1330 tarihli Kanuna göre çalıştırılan bekçiler hakkında da 506 sayılı Kanun ile tanınmış haklar devam eder.

MADDE 44. — Bekçi teşkilâtı ve mensuplarının araç, gereç, malzeme ve teçhizatı ile kı-

Geçici Komisyonun değiştirilmesi

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Ceza hükümleri

MADDE 39. — Bekçi teşkilâtına aid olup, kendisine teslim edilmiş bulunan araç, gereç, teçhizat ve eşyayı zâyi, tahrip ve temellük edenler veya bunları tahsis olunduıkları mahal ve maksat dışında kullananlar, kullanılmasına sebebolarlar veya emir verenler hakkında Türk Ceza Kanununun, Devlet malları aleyhine işlenen suçlar ile ilgili maddeleri uygulanır.

MADDE 40. — Tasarımın 40 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 41. — Tasarımın 41 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 42. — Tasarımın 42 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli hükümler

MADDE 43. — Tasarımın 43 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 44. — Bekçi teşkilâtı ve mensuplarının araç, gereç, malzeme ve teçhizatı ile kı-

Hükümetin teklifi

yafet masrafları özel idare bütçesinin bekeçi giderleri bölümünden karşılanır.

Bu hükmün uygulanma şekli ve tabanca ve mermilerin ve kıyafetin standardı İçişleri Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikte belirtilir.

MADDE 45. — Bu kanunda sözü geçen yönetmelikler kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde yürürlüğe konur.

GEÇİCİ MADDE 1. — İntibak şekil ve esasları valinin veya görevlendireceği vali muavininin başkanlığında emniyet müdürü, il jandarma komutanı, özel idare müdürü ve il daimî komisyon üyelerinden birinin katılması ile kurulacak bir kurul tarafından tesbit edilir ve uygulanmak üzere atamaya yetkili âmirlere bildirilir.

Şu kadar ki, intibak suretiyle verilecek ücret, halen ödenmekte olan ücretten aşağı olmaz.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 29 Nisan 1330 tarihli Çarşı ve mahallât bekeçileri hakkındaki Kanuna göre çalıştırılan bekeçilerden dört seneden fazla fasılasız hizmeti bulunanların bu kanunda belirtilen tahsil şartını haiz olmasalar dahi kesin olarak intibakları yapılır.

Dört seneden az hizmeti bulunanlardan ilkökul mezunu ve 60 yaşını geçmemiş olanların aday olarak intibakları yapılır ve bunlar hakkında bu kanunun 9 ncu maddesi hükmü uygulanır.

Bu intibaklar atamaya yetkili âmirlerce yapılır.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Çarşı ve Mahallât Bekçi Teşkilâtına ait her türlü taşınır, taşınmaz mallar ve kıymetlerle, para ve alacaklar, borç ve taahhütler ve teçhizat, melbusat ve araçlar, bekeçi hizmetlerinde kullanılmak kaydı ile il özel idarelerine devredilir.

Geçici Komisyonun değişikliği

yafet masrafları özel idare bütçesine ek bekeçi bütçesinden karşılanır.

Bu hükmün uygulanma şekli ve tabanca ve mermilerin ve kıyafetin standardı İçişleri Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikte belirtilir.

MADDE 45. — Bu kanunda sözü geçen yönetmelikler, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç 3 ay içinde yürürlüğe konur.

GEÇİCİ MADDE 1. — Tasarımın geçici birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Tasarımın geçici ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte çarşı ve mahallât bekeçi teşkilâtına ait her türlü taşınır, taşınmaz mallar ve kıymetlerle, para ve alacaklar, borç ve taahhütler ve teçhizat, melbusat ve araçlar, bekeçi hizmetlerinde kullanılmak kaydı ile il özel idarelerine devredilir.

Hükümetin teklifi

25 Nisan 1966 tarihine kadar tahakkuk etmiş bekçi ücretleri ve bakayası da 6183 sayılı Âmmeye alacaklarının tahsili usulü hakkındaki Kanuna göre il özel idarelerince tahsil edilir ve bekçi gelirleri bölümüne irat kaydolunur.

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte il genel meclisleri toplantı halinde değilse, bu kanunla il genel meclisine verilmiş olan görev ve yetkiler bir defaya mahsus olmak üzere il daimî encümenlerince ifa olunur.

GEÇİCİ MADDE 5. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte belediye meclisleri toplantı halinde değil ise takdir ve tevzi komisyonuna seçilecek asil ve yedek belediye meclisi üyeleri belediye encümenince seçilir.

Ticaret Odaları Meclisi toplantı halinde değil ise, bu kuruldan seçilecek asil ve yedek üye Ticaret Odası üyeleri arasından oda yönetim kuruluna seçilir.

GEÇİCİ MADDE 6. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği yıla mahsus olmak üzere bekçi paraları tahakkuk ve tahsil edilinceye kadar bekçi teşkilâtı mensuplarına verilecek ücretler, mevcut bekçi paraları ile karşılanamazsa bilâhara mahsubu yapılmak üzere il özel idarelerince aylık ve ücret tertiplerinden ödenir.

MADDE 46. — 29 Nisan 1330 tarihli Çarşı ve Mahallât Bekçileri hakkındaki Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 47. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Geçici Komisyonun değiştirisi

25 Nisan 1966 tarihine kadar tahakkuk etmiş bekçi ücretleri ve bakayası da 6183 sayılı Âmmeye alacaklarının tahsili usulü hakkındaki Kanuna göre il özel idarelerince tahsil edilir ve ek bekçi teşkilâtı bütçesine irat kaydolunur.

GEÇİCİ MADDE 4. — Tasarının geçici dördüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 5. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte belediye meclisleri toplantı halinde değilse Takdir ve Tevzi Komisyonuna seçilecek asil ve yedek belediye meclisi üyeleri belediye encümenince seçilir.

Ticaret odaları meclisi toplantı halinde değilse, bu kuruldan seçilecek asil ve yedek üye ticaret odası üyeleri arasından oda yönetim kurulunca seçilir.

GEÇİCİ MADDE 6. — Tasarının geçici altıncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 7. — Çarşı ve mahalle bekçi teşkilâtı mensuplarının aylıkları ve her türlü özlük hakları ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa göre iktisabettikleri bircümle haklar, 24 . 4 . 1966 tarihinden bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar aynen devam eder.

Yukarıdaki fıkrada zikredilen haklara ait intibaklar 24 . 4 . 1966 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yapılır.

MADDE 46. — Tasarının 46 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 47. — Tasarının 47 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hükümetin teklifi

Geçici Komisyonun değiştirisi

MADDE 48. — Bu kanun hükümlerini İçiş-
leri Bakanı yürütür.

MADDE 48. — Tasarının 48 nci maddesi ay-
nen kabul edilmiştir.

18 . 3 . 1966

Başbakan	Devlet Bakanı
<i>S. Demirel</i>	<i>C. Bilgehan</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>R. Sezgin</i>	<i>K. Ocak</i>
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
<i>A. F. Alişan</i>	<i>H. Dinçer</i>
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
<i>A. Topaloğlu</i>	<i>F. Sükan</i>
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
<i>İ. S. Çağlayangil</i>	<i>İ. Gürsan</i>
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
<i>O. Dengiz</i>	<i>E. Erdinç</i>
Ticaret Bakanı	Sağ. ve Sos. Y. B.
<i>M. Zeren</i>	<i>E. Somunoğlu</i>
Güm. ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
<i>İ. Tekin</i>	<i>B. Dağdaş</i>
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı
<i>S. Öztürk</i>	<i>A. N. Erdem</i>
Sanayi Bakanı	En ve Ta. Kay. Bakanı
<i>M. Turgut</i>	<i>İ. Deriner</i>
Turizm ve Tan. Bakanı	İmar ve İskân Bakanı
<i>N. Kürşad</i>	<i>H. Menteseoğlu</i>
Köy İşleri Bakanı	
<i>S. O. Avcı</i>	